

Régi jó Budapest

Van egy világnyelv, amely nincs kodifikálva, nincs is még szótára: a „virágnyelv“, amelyen megértik egymást az egész világ fiataljai, öregei — hajdan, most és mindörökké.

Már Éva anyánk is holmi virágnyelven — szabatosabban gyümölcsnyelven — beszélt Ádám apánkkal abban a bizonyos almahistóriában. Igaz, hogy ott a nyelvtanár a kígyó volt. De ugyanezt a gyümölcsnyelvet tapasztaljuk a görög „szép Heléné“-nál, aki aranyalmát nyújtott át a fiatal és szépséges Párisnak. Faust Margarétája is búbájosan éneklé:

Helyettem kis virág
Tégy vallomást...

Ime a német és francia együttműködés a művészet terén mit alkotott! Goethe és Gounod, a két világszellem megértette egymást. Gounod zenei aláfestése még élet-hűbbé varázsolja a szöveget. A goethei szavak dübörgését szordínós fuvallattá alakítják a gounodai melódiák. S a mitológia komoly istenei pajzán zenébe és táncba fulladnak a „Szép Heléné“-ban, Offenbach mester könnyűvérű, nyárspolgári operette-figuráinak színméztől csöpögő tündéri dallamai közben...

Budapesten valamikor nagyon divatos volt a virágnyelv. Budapest népe rendkívüli módon szerette a virágot s minden évszakban roska-dozott a sok pesti virágosbolt a szebbnél-szebb és színesebbnél-színesebb virágoktól. De nemcsak boltokban árulták a virágot. Külön virágpiacok is voltak. A Lövöldetérén bódék hosszú sora árulta a virágot és a kertészetek (főleg a margitszigeti) a virágnemesítés terén világviszonylatban is versenyképesek voltak. A forgalmasabb utcasarkok virágárusai is kitettek magukért: olcsó pénzen a mellesokortól a lakodalmi csokorig a színek és illatok orgiáit lehetett ott olcsón vásárolni.

Akkoriban még nem érettségizhettek a lányok. Négy polgári, utána esetleg kereskedelmi tanfolyam volt az elérhető legmagasabb kiképzés. A „felsőbb leányiskolák“ főként magánintézetek voltak a „felsőbb tízezer“ számára. A szegényebb családok gyermekei boldogok voltak, ha a „preparandiába“ (tanítóképző) juthattak, hogy aztán mint a nemzet napszámosnői tengethessék életüket esetleg egy eldugott kis tanyai népiskolában.

De azért minden „negyedik polgáristá“-nak volt már „ideál“-ja. S itt kapcsolódik bele a virágnyelv

a régi életbe. Mert beszélni, összejönni nem igen lehetett azzal, akit szerettünk. Volt egy intézmény, amely ezt megakadályozta, de kipusztult szerencsére. Modern utóda a boltörzögárda, amely őrzi a bolt zárait és ébersége jeléül bélyegket ragaszt éjjel óránként a lakatok nyílására. És így örködött a „gardedámok“ gárdája a régi időkben a fiatal lányokra. (Stepmlit nem ragasztottak, de nemcsak éjjel, hanem, fényes nappal is éberen örködtek.) Fiatal lány soha sehová egyedül nem járhatott. Ha megtette, vége volt karrierjének, vége férjhezmenési esélyeinek s a család szégyenévé lett. Mulatságba, bálba fiatal lányt be sem eresztettek gardedám nélkül. És ki volt a gardedám? Legritkább esetben az anya. Egy-egy öreg tanti, nevelőnő, régi cselédből lett komornaféle. Persze ezer alkalom kínálkozott a gardedámok éberségének kijátszására s a szemfüles ifjúság ki is használta ezt. Segítségükre volt a minden akadályt legyőző szerelem, amely végül is egy „holtomiglan“-ban kulminált.

A virágnyelv mesterei és gyakorlati eszközei voltak az ugyancsak kiveszett pesti hordárok (hivatalosan: közszolgák) is. Ez a pirossapkás, fúrge (olyik 60—70 esztendő volt) hadsereg főleg a „postillon d'amour“ szerepét játszotta. Halálosan diszkrétek voltak, amikor a leveleket, virágokat cipelték ideáltól ideálig s a világért sem árulták el megbízójuk nevét, ha az inkognitóban kívánt maradni.

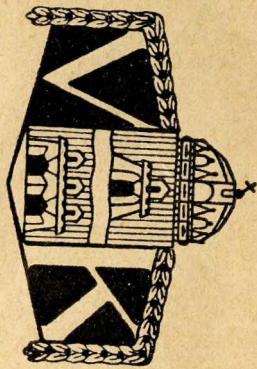
De volt egy prózaibb kereseti forrásuk is: a zálogház. Ők vitték be rendszerint és hozták is ki újra a zálogházból törzsvendégeik holmijait és mesteri módon tudták a becsüsoektől mindenkor a legmagasabb összeget kicsikarni órára, gyűrűre és minden értéktárgyra.

A virágkultusznak és a virágnyelvnek bőséges teret adott a husvéthétfői „locsolás“ is, amelyen éppúgy részt vett a fiatalabb, mint az öreg gavallér. Sokat tudnának regélni a szép, festett piros tojások, amelyek fantasztikus alakulatokban, iparművészi nívón és „Kugler“-i (a mai Gerbaud elődje) ízléssel voltak előállítva. És a sok szép mellesokor, amely kijárt a locsolásért, amelyet szívdobogva tűzött mellünkre a meglocsolti deál. A két szív akkoriban is rithmikusán összedobogott, holott még hírehamva sem volt se a néma, sem a hangos filmnek és sejtelmük sem volt, hogy mi az:

„Zwei Herzen in ¾ Takt“ ...

Dr. Kovács Jenő

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: <i>Kovács Jenő</i>		Tárgy: <i>308</i>		Oszályozás
Cím: <i>Régi jó Budapest</i>		Hely: <i>"1910"</i>		
Forrás: <i>Főv. Helye</i>		Idő: <i>"1910"</i>		Személy
(Hely)		(Idő)		
1947. ápr. 5.		(Köt. v. fiz.)		Helyszám
(Idő)		(Oldal)		
Székesfővárosi háziyomda 1926 — 8891				